

L'Associació de Música da Camera 1913-1936

A l'avantguarda de la programació musical

CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
ORFEÓ CATALÀ

Edició: Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana

Revisió lingüística: FX serveis lingüístics

Disseny gràfic: Albert Vallverdú

Impressió: Artyplan

Primera edició: desembre 2025

Copyright de l'edició: Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana

Copyright dels textos: Marta Grassot Radresa

Copyright de les fotografies: dels seus autors

D. L.: B 23523-2025

Aquesta mostra presenta una selecció de documents del fons documental de Manuel Clausells que custodia el Museu Abelló. Joan Abelló i Prat (1922-2008) va ser un pintor i col·leccionista que va comprar a pes, a un antiquari de Barcelona, el fons musical de qui va ser el secretari de l'Associació de Música da Camera, Manuel Clausells.

D'aquest fons, que conté entorn de 5.000 registres documentals, se n'ha digitalitzat i catalogat una part important a partir d'un conveni que van signar la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana i el Museu Abelló el 2024.

Amb motiu d'aquesta col·laboració, presentem en aquesta mostra la riquesa del fons, la importància que té per a la descoberta de la programació musical barcelonina i catalana entre els anys 1913 i 1936, així com també en el panorama internacional. Manuel Clausells va recopilar a través de la seva tasca com a secretari de l'Associació de Música da Camera (AMC), un fons d'arxiu ingent de l'activitat musical, no només al Palau, sinó també a Barcelona i arreu de Catalunya i fins i tot a nivell estatal i internacional. Clausells tenia una xarxa de contactes molt extensa, entre compositors, intèrprets, artistes i altres personalitats del món de la cultura, que li va permetre aglutinar informació de gran valor i que va comportar que l'entitat es situés a primera línia de les novetats musicals del moment, a semblança d'altres països europeus.

L'AMC programava des de música del Barroc, Romanticisme o Impressionisme, alhora que parava una atenció especial a incloure als seus programes les novetats de compositors contemporanis, ja fossin catalans, espanyols o internacionals. En paral·lel a la programació de l'Associació, també es crearen les anomenades Audicions Íntimes, dirigides a un públic més selecte amb ganes d'escoltar música contemporània. Abans de tot, però, ens hem de fer una idea de quin era el context, en què la programació de l'AMC es podria dir que constituï el clímax de la programació musical barcelonina, que des de finals del segle XIX, amb el Modernisme, va viure moments significatius. En definitiva, l'AMC va protagonitzar vint-i-tres anys d'excel·lència en les programacions musicals, la fi de la qual, per causa de la Guerra Civil, va suposar un punt i a part en una època daurada musical a Catalunya. Més endavant hi haurà nous renaximents, però aquesta ja és una altra història.

Les entitats musicals

Del Modernisme al Noucentisme

Des de la Renaixença, primer amb el moviment dels cors de Clavé i més endavant ja amb el Modernisme al final del segle XIX, es va configurant a Barcelona un entramat d'activitat musical que cada vegada més girarà entorn de la música instrumental. La bonança econòmica de la segona meitat del segle XIX a Catalunya, la renaixença cultural i el Modernisme van impulsar una generació d'intel·lectuals, burgesos i tècnics amb una mentalitat catalana i europeista.

Els catalans comencen a prendre com a referència les grans ciutats europees: París, Londres i Roma, envers un procés d'independència cultural. La Renaixença i el catalanisme van generar corals, centres excursionistes, ateneus, diaris, orfeons, escoles, etc., tot un seguit d'elements que van bastir a la societat civil un fort sentiment catalanista. A Barcelona en aquell moment hi havia una gran quantitat de teatres que funcionaven com a sales de concerts: Teatre Principal, Teatre Novedades, Sala Mozart, Teatre Tívoli, Teatre Líric, Teatre El Dorado, Teatre del Liceu i el Palau de Belles Arts, tot això sumat a desenes d'entitats que tenien els seu propis locals on es feien concerts.

Programa de concert organitzat al Palau de Belles Arts amb motiu de l'exposició d'art antic. 16 de novembre de 1902.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Retrat de l'interior del Palau de Belles Arts.

Al fons el gran orgue d'Aquilino Amezua (1847-1912); en aquell moment era un dels millors del seu tipus a Europa. Hi van fer concerts habituals l'Orquestra Simfònica de Barcelona i la Banda Municipal de Barcelona. Van ser molt populars els concerts de la Banda els diumenges al matí, sota la direcció de Joan Lamote de Grignon.

Wikimedia Commons

Programa de la Societat Filharmònica de Barcelona, fundada l'any 1897. La seva vida fou activa gairebé deu anys fins al 1904-1905 i va ser impulsada especialment pel músic belga Mathieu Crickboom. 3 de març de 1901.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

La Societat Catalana de Concerts va ser fundada el 1891 com a resposta a la demanda d'una societat avesada als nous corrents musicals provinents d'Europa.

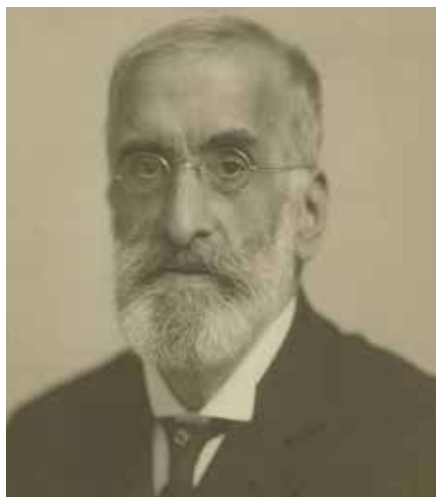
Va ser aquesta la primera institució que va programar peces simfòniques dels grans compositors europeus. La direcció musical es va confiar a Antoni Nicolau i Parera, compositor i director orquestral format a París.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Entre el 1880 i el 1910 l'impuls dels concerts serà protagonitzat per nombroses entitats, com la Societat Catalana de Concerts, els Concerts Nicolau, l'Associació Musical de Barcelona, la Societat Filharmònica de Concerts o l'Associació Wagneriana, entre moltes d'altres.

Uns anys més endavant, durant el primer terç del segle xx, coincidint amb el nou ideari noucentista, brillen especialment les programacions d'entitats com l'Associació Música da Camera, l'Associació Obrera de

Concerts, l'Associació Amics de la Música i l'Associació de Cultura Musical. Es tracta d'una època en què els barcelonins gaudiran de nombroses programacions musicals i al mateix temps s'anirà forjant una societat aficionada a les activitats musicals. Això contribuirà al naixement de noves orquestres, grups instrumentals i orquestrals i alhora a la necessitat de programar músiques fins llavors mai escoltades a la ciutat, i això serà possible gràcies a les noves entitats musicals.

Retrat d'Antoni Nicolau. Va ser director de la Societat Catalana de Concerts, de l'Orquestra Catalana i, el 1896, de l'Escola Municipal de Música de Barcelona. Va organitzar grans festivals al Palau de Belles Arts. En el seu vessant de director orquestral, dugué a terme una tasca molt important de divulgació del gran repertori musical europeu i també de les obres de compositors catalans.

Centre de Documentació de l'Orfeó Català

Retrat de Joan Lamote de Grignon. L'any 1911 fundà l'Orquestra Simfònica de Barcelona, de la qual fou també director. Aquesta formació obtingué un important reconeixement i va fer una labor important de difusió d'obres d'autors catalans, espanyols i estrangers. A partir del 1914 va dirigir la Banda Municipal de Barcelona, que arribà a un grau de popularitat altíssim, essent els seus concerts part important de la vida musical barcelonina.

Autor desconegut

Centre de Documentació de l'Orfeó Català

Els fundadors

El secretari Manuel Clausells

L'Associació de Música da Camera neix el 1913 i tindrà el seu impuls i consolidació plenament a l'època de la Mancomunitat de Catalunya (1913-1925). Amb l'auge del Noucentisme sorgit el 1906, l'art adquireix una nova forma i contingut, i l'artista participa plenament en la transformació global de la societat del Nou-cents. L'art es converteix en una eina cívica i sorgeix la figura de l'intel·lectual, en què la tertúlia serà un dels espais on es perfilen els ideals del moment.

L'entitat va tenir tres eixos impulsors: la Junta, el Patronat i un important volum de socis, tot això sumat a la tasca i impuls imprescindible de Manuel Clausells, en qualitat de secretari des del 1917 fins al 1936. El primer any el president fou Carles Jordà; el vicepresident, Francesc Galí, i Antoni Gallardo en fou secretari i primer soci. També cal destacar les personalitats de Josep Rabentós i Canals, com a responsable de l'orquestra de la mateixa entitat, i Marià Perelló, responsable del quartet. Enric Granados va ser-ne el primer director artístic, substituït després de la seva mort el 1916 per Pau Casals.

Entre els presidents de l'entitat, destaquen els noms de Jeroni de Moragues i Rodés, que fou el segon

Manuel Clausells. Secretari de l'Associació de Música da Camera entre el 1917 i el 1936.

Autor: Amadeo fotògraf.

Arxiu Família Novell

president durant nou anys, del 1914 al 1923, moment en què es consolida el nombre de socis i les directrius de la programació; a partir del 1924 entra com a nou president August Pi i Sunyer fins al 1936, que era metge i una de les personalitats científiques

ORFEÓ CATALÀ
BARCELONA

La Junta Directiva de l'Orfeó Català, en sessió oberta celebrada, acordà fer constar en acta i testimoniar a V. i a tota l'honorable Associació de Música de Càmera el seu profund agraïment per la valuosa ofrena d'una artística i sumptuosa llosa de marbre, que tingueren la bondat de fer a l'Orfeó Català, per tal de perpetuar la primera audició de la Missa Solemnis de Beethoven.

No cal dir - distingit Sr. - amb quanta de satisfacció l'Orfeó Català veu com el seu esforç i la seva tasca és apreciada pel nostre poble i en la seva representació, per les entitats que, com la de la seva digna Presidència, contribueixen d'una manera tan eficient a la difusió i depuració del gust artístic entre la nostra societat. Aquesta correspondència i agraïment és ço que més satisfé a la nostra Entitat i especialment al nostre estimat i admirat Mtre. Millet que, com tothom sab, no cerca altra cosa en la seva heròica i abnegada actuació de tota la vida al front de l'Orfeó Català, que l'enaltiment de l'art, l'expansió de la cultura musical arreu del nostre poble i la major honra i glòria de la nostra terra.

L'Orfeó Català que per mitjà del seu President accidental ja va agrair personalment en cordial i íntima sessió, la honrosa generositat de l'Associació de Música de Càmera, es complau avui en repetir d'una manera oficial i més perdurable tot el seu agraïment i reconeixença, fent constar, desmés, la satisfacció i l'honor que sent en poder veure acollats per o sempre, en la llosa commemorativa, el nom de l'honorable Associació de Música de Càmera i el de l'Orfeó Català com a símbol de la cordialitat i sàrnia simpatia, i més que tot, de la comunitat d'ideals artístics i culturals que en són la seva característica i la seva raó d'ésser.

Carta de l'Orfeó Català dirigida a la presidència de l'AMC per tal de donar agraïment sobre el regal de la llosa de marbre col·locada al Palau de la Música Catalana per tal de perpetuar la primera audició de la Missa Solemnis de Beethoven. 20 de juny de 1928.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Retrat sobre la col·locació d'una làpida de marbre amb un relleu de l'escultor Joan Rebull en record de les memorables audicions de l'Orfeó Català de la Missa Solemnis de Beethoven. Amb aquest homenatge, l'Associació de Música da Camera volia deixar permanentment constatat el seu fervor per l'obra de l'Orfeó Català. 13 de juny de 1928.

Autor desconegut
Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Retrat d'Enric Granados (1867-1916). Director artístic de l'Associació entre el 1913 i el 1916.

Autor desconegut.
Centre de Documentació de l'Orfeó Català

Pau Casals (1876-1973). Director artístic de l'Associació entre el 1916 i el 1936.

Autor desconegut.
Centre de Documentació de l'Orfeó Català

principals del país, però també un enamorat de la música i que professà una gran amistat amb Granados i Casals. De la Junta cal destacar la figura del secretari Manuel Clausells. L'any 1916 ja figura al nucli dels socis fundadors i el 1917 n'és nomenat secretari. Clausells va dur a terme una gran activitat individualment, tot col·laborant amb les diferents institucions catalanes, com ara la Sala Parés. Ell va ser un dels principals impulsors de l'activitat de l'Associació, va elaborar gairebé tots els projectes, amb llargs diàlegs entre els músics o els seus agents, i també va col·laborar amb aquells que l'ajudaven a perfilar la programació. I en paral·lel va crear altres projectes i impulsava l'Associació participant en les principals activitats musicals del país.

August Pi i Sunyer. Fisiòleg i polític. President de l'Associació entre el 1924 i el 1936.

Autor desconegut. Wikimedia Commons

La programació artística (1913-1925)

Els inicis de la programació s'encaminaren cap a la presència de la música de cambra, gènere que es va començar a programar en aquesta època, per això el lied i la cançó els trobem ja a l'inici de la seva programació.

Durant les primeres temporades, fins a l'any 1920, predominaren a la cartellera especialment els intèrprets catalans: Ricard Vives i Ballvé, Gaspar Cassadó, Blai Net, Josep Rabentós, el Trio de Barcelona, Miquel Llobet, Conxita Badia, Francesc Costa, Mercè Plantada, Joan Massià, però a poc a poc s'anà introduint cada temporada algun intèrpret de prestigi internacional.

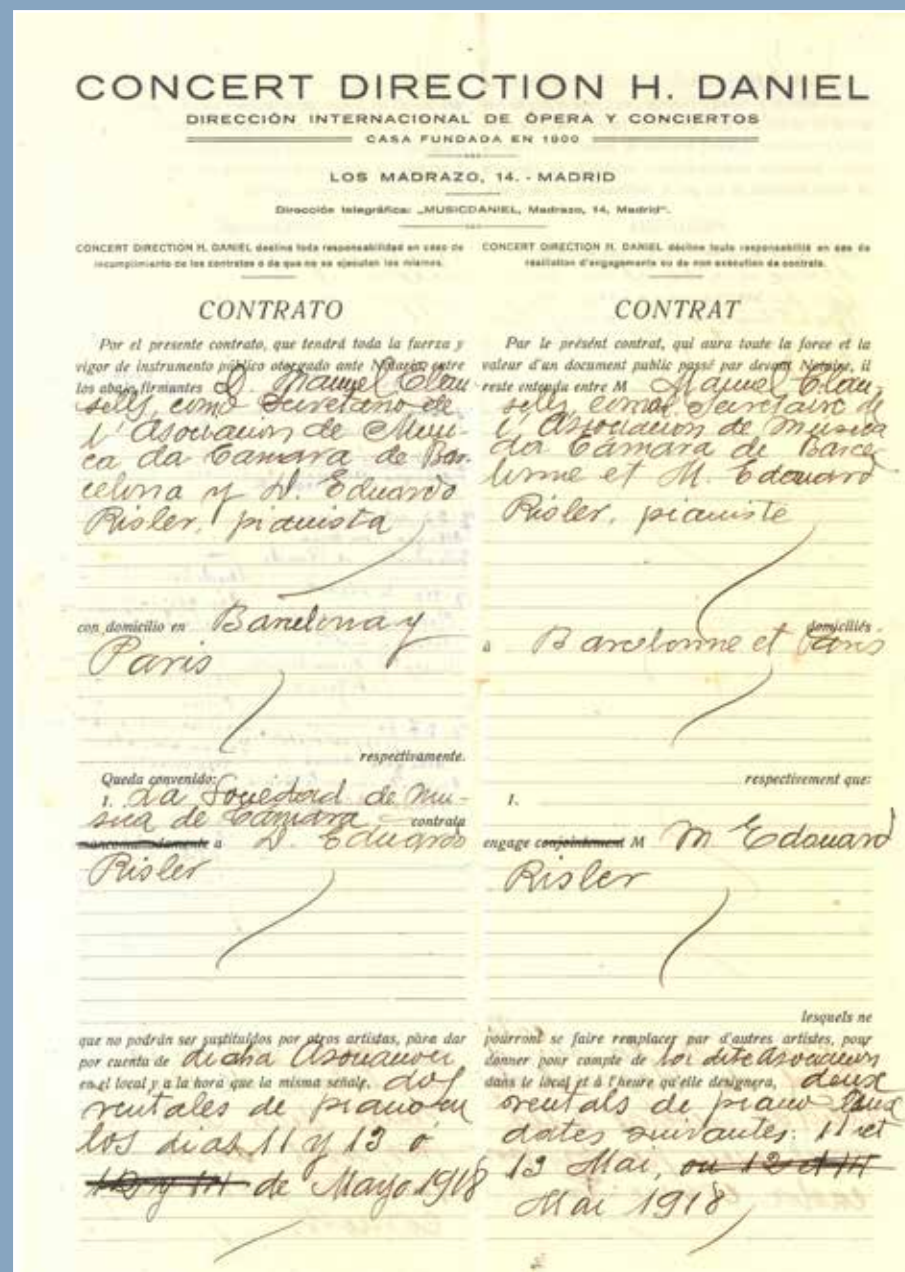
A partir de la tercera temporada i amb Enric Granados com a director artístic, fins al 1916, hi haurà un increment del nombre de concerts, fins a dotze, i només aniran adreçats als socis de l'entitat (anteriorment hi havia hagut una sèrie de concerts extraordinaris oberts a tots els públics), i com a novetat, a partir de la temporada 1915-16, els concerts també podien tenir lloc a la Sala Mozart, Sala Granados i Palau de la Música Catalana.

Édouard Risler (1873-1929).

El pianista va actuar convidat per l'AMC el 15 de maig de 1918.

1900. Autor desconegut
Wikimedia Commons. Bibliothèque National de France

Contracte entre Manuel Clausells, secretari de l'Associació de Música da Camera i el pianista Eduard Risler entre el 13 i 15 de maig de 1918 al Palau de la Música Catalana.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Dins la programació, nombroses cantatrius de renom internacional actuaran al Palau, com Carlota Dahmen, Maria Davidoff, Maria Freund de Breslau, Jadwiga “Aga” Lahovska, Jeanne Montjovet, Genevieve Vix, Susan Metcalfe, Maria Freundowa i Elisabeth Schumann, entre d’altres.

També cada vegada més es programaran conjunts de cambra estrangers. Si per una banda, durant aquests anys són programats el Trio de Barcelona i el Quartet Renaixement amb Eduard Toldrà, a poc a poc aniran desfilant per la programació un elenc important de grups internacionals: el Quartet Rebner de Frankfurt –un dels seus integrants era el violinista i compositor Paul Hindemith, figura clau de la música d’entreguerres–, London String Quartet, el Quartet Caplet de París, el Quintet instrumental de París, el Quartet Rosé de Viena, El Quartet Zimmer de Brusel·les, el Quartet Léner de Budapest, Trio Cortot Thibaud i Casals, i també grans solistes internacionals: Arthur Rubinstein, Wilhelm Backhaus, Fritz Kreisler, Luicie Caffaret, Eduard Rislér, Alfred Cortot, George Enesco, Miezio Horszowski o Serguei Prokófiev, sense oblidar la clavicembalista Wanda Landowska, el violinista Mathieu Crickboom i intèrprets autòctons, com el guitarrista Miquel Llobet i els violinistes Joan Manén i Enrique Fernández Arbós, entre molts d’altres.

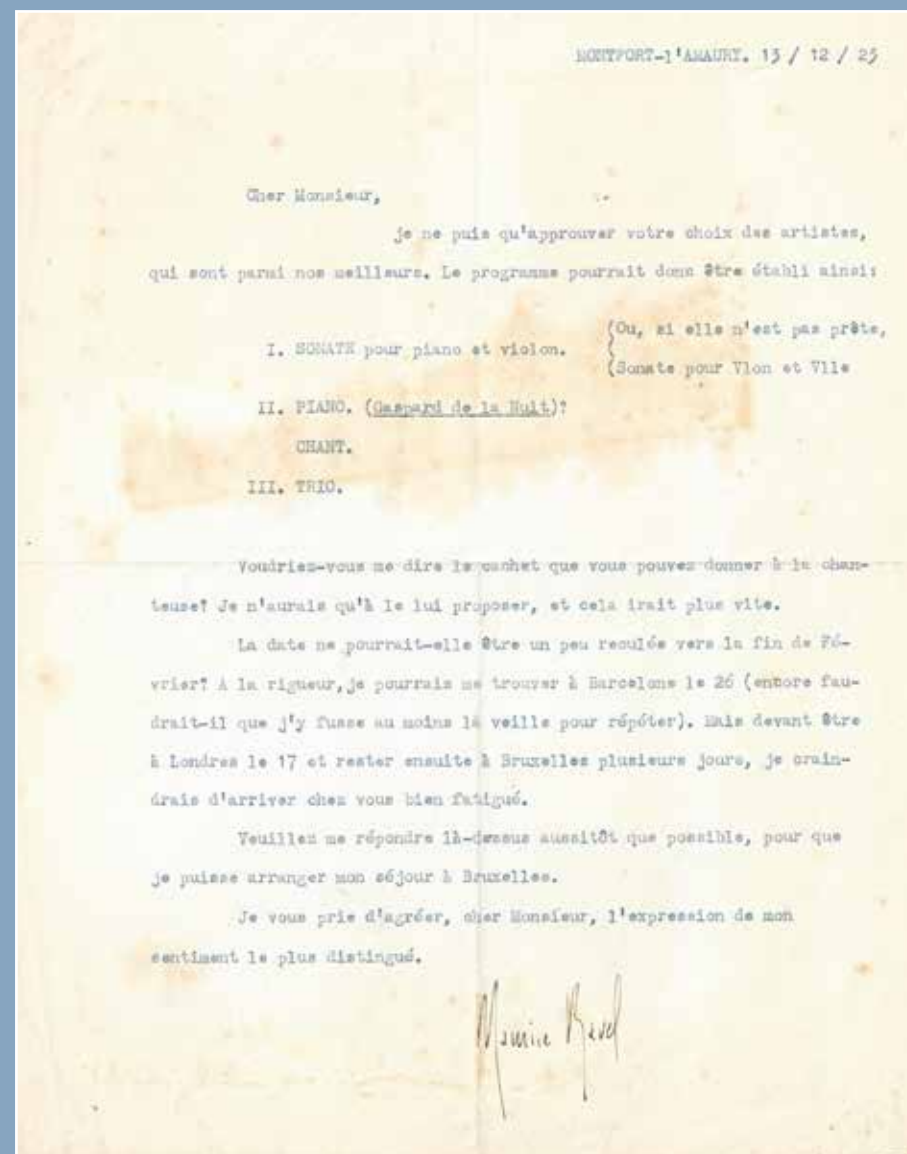
Maurice Ravel (1875-1937). Fou el primer compositor prestigiós a qui Música da Camera va dedicar un festival monogràfic, concretament el 18 de maig de 1924.

Wikimedia Commons. Bibliothèque National de France

Elisabeth Schumann (1888-1952). Soprano lírica alemanya. Entre el 1919 i el 1937 va ser estrella absoluta a la Wiener Staatsoper, a més de Salzburg, París i Londres. Va ser una de les sopranos preferides de Richard Strauss. Al Palau va actuar convidada per l’Associació el 1923 i el 1924 i també més endavant fou convidada per l’Orquestra Pau Casals.

Wikimedia Commons

Carta de Maurice Ravel amb signatura autògrafa, per a l’organització del seu concert a Barcelona el 18 de maig de 1924. Dos dies després l’Orfeó Català li oferiria una sessió en honor seu. 13 de desembre de 1923.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

, le 19 janvier 1923

Monsieur Serge Prokofieff
Villa Christophorus
Ettal Oberbayern

Allemagne

Honorable Monsieur,

Nous devons votre reconnaissance à Mr. Serge Koussévitch, et nous sommes heureux de pouvoir vous dire que maintenant nous avons une opportunité à vous proposer.

Nous avons engagé le violoncelliste MIRAN ALXIANIAN pour deux concerts, à avoir lieu vers le 18/20 Février prochain. Nous aurions accepté dans ces concerts votre collaboration. Les programmes seraient établis de la façon suivante: Une sonate (Beethoven et peut-être Jean Sibelius) pour piano et violon; une partie de pièces pour piano seul et une partie avec soliste de violon. (vous savez sans doute que nous divisons toujours nos programmes en trois parties). L'ordre de ces parties sera établi plus tard lorsque on aura fixé exactement les pièces. Nous avons l'honneur de vous inviter à vous charger des parties de piano des deux concerts. Les conditions convenues avec Mr. Alexianian sont 2500 francs pour les deux concerts, plus le voyage d'aller et retour en train, classe, depuis Paris. Il vous serait très agréable que vous acceptiez les mêmes conditions.

J'espère que il vous sera un petit peu agréable de venir à notre pays. Notre société a une vraie importance, et les concerts sont donnés dans la plus importante salle de Barcelone, le "Palau de la Música Catalana" (Orfeó Català). J'ai le plaisir de vous joindre le programme du concert que nous avons organisé dernièrement, et avec un vrai succès, avec des artistes que vous connaissez, sans doute.

Peut-être la date ne vous sera exactement commode, mais, comme notre cours de concerts est déjà organisé pour le reste de la saison (Mars à Mai), il nous serait impossible de le retarder, et par conséquent nous devons vous prier avec notre meilleur intérêt de vouloir accepter celles que nous vous avons fixé ci-dessous.

Dans le cas d'acceptation, vous nous ferez un grand plaisir de nous remettre les œuvres pour piano que vous désirez exécuter. Il sera très intéressant d'en connaître quelques unes à vous. Il y a peu de jours que Alexandre Scriabine en a joué trois ou quatre.

Le temps étant très précis, vous nous ferez le plaisir de

Carta de Manuel Clausells al compositor i pianista soviètic Serguei Prokófiev, que va actuar al Palau convidat per l'AMC els dies 17 i 19 de febrer de 1923 i 4 i 8 de maig de 1928.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Retrat de Serguei Prokófiev (ca.1918).

Autor: Bain News Service, publisher
Wikimedia Commons. Library of Congress

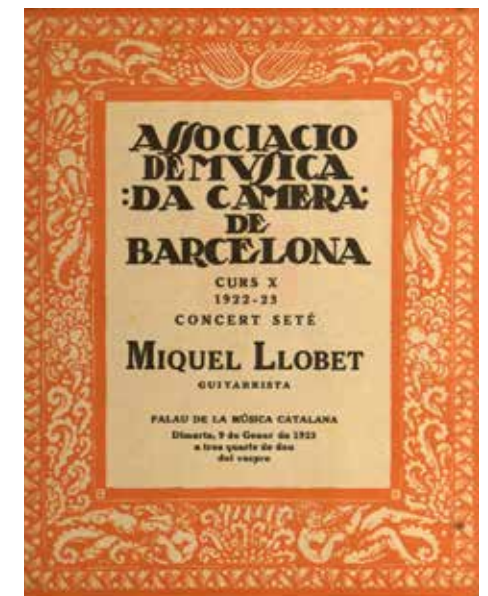
Trio de Barcelona (ca. 1917).

Constituit pel violinista Marià Perelló, el violoncel·lista Joaquim Pere Marès i el pianista Ricard Vives i Ballvé, fou el primer grup de cambra català de ressò internacional. Va actuar assíduament al Palau de la Música Catalana, programat tant per l'Associació de Música da Camera com per altres entitats.

Autor: J. Obrador
Centre de Documentació de l'Orfeó Català

Aquests primers dotze anys vindrien coronats pel Festival Ravel el 1924, amb la presència del mateix compositor; una sessió dedicada a Manuel de Falla amb la presentació de la seva obra *Psyché* el febrer del 1925, i un concert dedicat a Arnold Schönberg l'abril del mateix any amb el compositor com a director.

Un dels aspectes més importants de l'AMC va ser la incorporació d'obres fins aleshores no interpretades a Barcelona. Es dugueren a terme 76 primeres audicions i 10 estrenes mundials

Programa de l'actuació del guitarrista Miquel Llobet, primer recital exclusivament en solitari que oferí al Palau. 9 de gener de 1923. L'AMC el programà uns anys abans, el 1918, quan feia molts anys que no havia actuat a Barcelona, mentre que gaudia de gran prestigi per Europa i Amèrica. Amb la presentació que li tributà Música da Camera, el seu nom finalment començaria a ser reconegut entre el públic de casa nostra.

Centre de Documentació de l'Orfeó Català

La programació artística (1926-1936)

Els deu últims anys de l'entitat s'inicien amb el Festival Manuel de Falla, que va tenir lloc el 5 de novembre de 1926 amb la intervenció del mateix compositor, sota la direcció de Pau Casals, i l'estrena del *Concert per a clave*, interpretat per Wanda Landowska. Falla havia tingut sempre una gran estima per Catalunya i trià Barcelona per a l'estrena mundial del seu *Concert*.

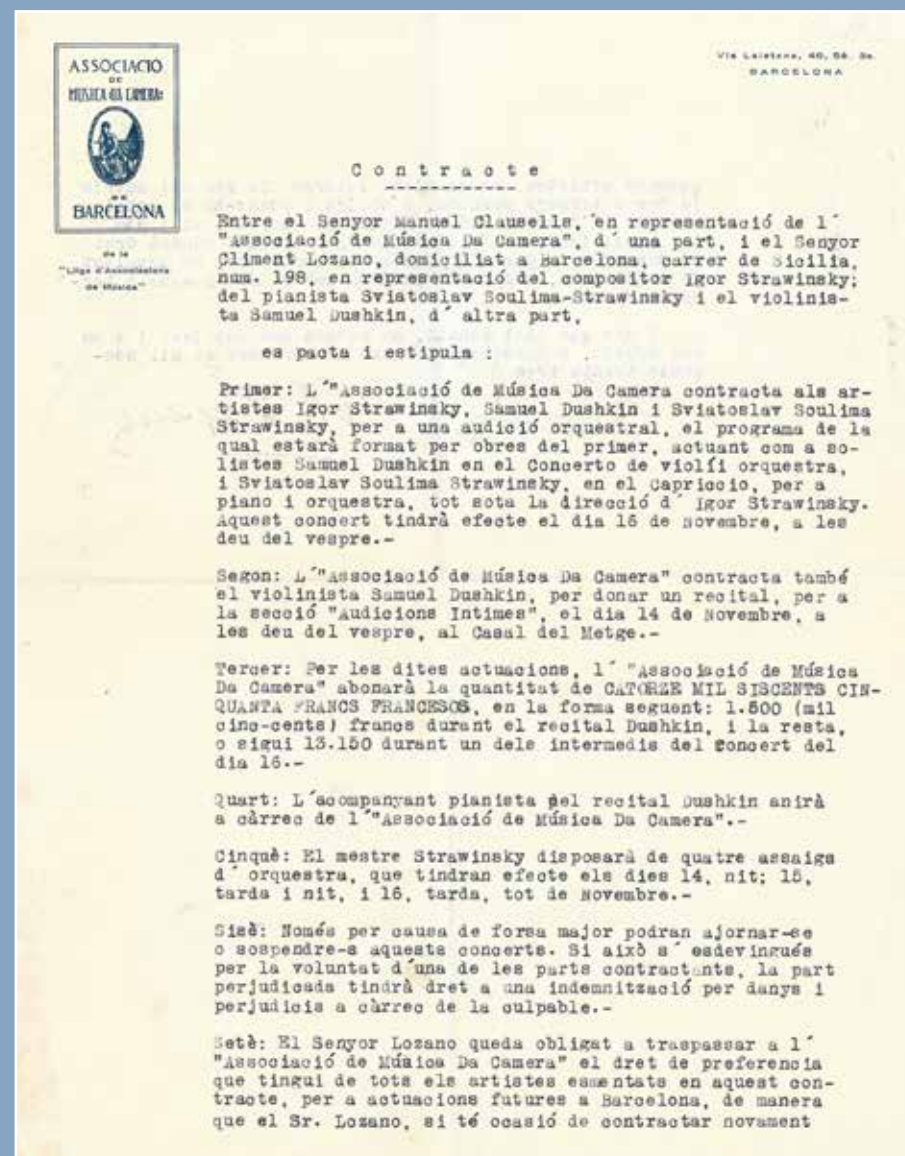
És destacable també l'homenatge a Juli Garreta amb motiu de la seva mort el 1925, i el desembre del 1926 la presentació d'un dels grups de més notorietat del moment, el quintet vocal The Fisk Jubilee Singers, provinents de Tennessee i donant a conèixer el gènere d'espirituals negres. També s'ha de destacar l'organització del primer Festival de Música Catalana, dedicat en aquella ocasió a Jaume Pahissa l'11 de desembre de 1927. Malauradament, aquest festival no es repetí els anys següents. L'any següent, destacaríem de nou la presència de Serguei Prokófiev, que ja havia visitat el Palau de la Música Catalana el 1923, i el juny del 1928 una nova interpretació de la *Missa solemnis* de Beethoven, amb la inauguració d'una làpida de Joan Rebull en homenatge a l'Orfeó Català, situada al Palau de la Música Catalana.

Festival Manuel de Falla. Amb l'estrena del *Concert per a clave i cinc instruments*. Obra per ser interpretada per la clavicembalista Wanda Landowska. 5 de novembre de 1926.

Centre de Documentació de l'Orfeó Català

També d'aquests anys cal esmentar la sessió de Robert Gerhard el 1929, deixeble d'Arnold Schönberg, amb l'estrena d'un seguit d'obra pròpia dirigida per ell mateix, i durant els propers anys l'AMC programarà sessions de gran rellevància, tot combinant-hi tant els intèrprets especialment de cambra i solistes estrangers com també nacionals.

Contractació d'Igor Stravinsky, el pianista Sviatoslav Soulima Stravinsky i el violinista Samuel Dushkin. 11 de novembre de 1933.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

OSCAR ESPLÀ
ALMAGRO, 3
MADRID

Mas del Moli
Benimantell
(Alicante) 26 octubre 1929

A. S. Manuel Clausells
Ovares.

Distintíssim senyor: Rebuti un amable carta i lliura a la que conteste primer en un telegrama d'informe que podreu veure en mi programa "Nochebuena del Diablo" per "habito de la noche", obra, este altre no estrenada en España todavia. El programa queda así mas resumido por esta compra de obra sea reunida "Nochebuena del Diablo" tiene lo ventaja - pensando en el éxito inmediato - de ser lo mas reciente, este lo mas de carácter mas facil para el auditor. Y en el caso - que probable - de que el publico de la Asociación quisiera oírlo de nuevo, dirigid por mi, siempre esta - como a tiempo de incluirlo otro vez en mi programa.

Ademas, la reunion de esta obra en los programas de Paris para susaba gran importancia - la oportuna y al mismo tiempo ya estubo otras obras de ópera que ocupara una parte de concierto para substituir a la mia en dicho programa de la reunion. Pero, no siendo en Barcelona, cuyo programa sirve de modelo y precedente para la filarmónica de Barcelona, estas obras, tan bonas como otras, van a ser presentadas en el teatro y de este modo, por lo tanto, a tal razon volvi a telegrafiar a V. diciendole que estubiera en la "Nochebuena" informandole de lo que me pasa y rogandole que la misma obra de V. sea de incluir en el programa de su teatro, en un concierto, no sea a sentirse desfavorable mi parte de V. mi parte de V. Pero sea V. en este caso como de su voluntad, siempre, simplemente, en

Carta del compositor valencià Òscar Esplà dirigida a Manuel Clausells. Gestions sobre la primera audició de la seva obra La Nochebuena del Diablo el novembre del 1929. 26 d'octubre de 1929.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Destaquem-ne: Concepció Badia i Ricard Viñes estrenant les Cançons epigramàtiques d'Amadeu Vives; també l'Orquestra Pau Casals seria protagonista en solitari en diversos concerts en què estrenà obres del moment. O els concerts en format festival o sessions monogràfiques, que donaven una connotació excepcional, per la importància de l'esdeveniment, com la Sessió Joaquín Turina (1928), Sessió Honegger (1929), Sessió Ottorino Respighi (1929), Festival Darius Milhaud (1932), Festival Igor Stravinsky (1933), Festival Wagner (1933), o també un concert dedicat a la moderna escola espanyola per part de l'Orquestra Clàssica de Madrid el 1931, o la presentació els dies 5 i 7 d'abril de 1932 d'Anton Webern, que va donar a conèixer en dues audicions memorables les seves obres Passacaglia i Peces per a orquestra. Ja per finalitzar, del 1936 cal comentar que l'Associació va participar activament en l'organització dels actes del Congrés Internacional de Música Contemporània, en què Manuel Clausells va ser-ne membre vocal del comitè executiu.

La soprano Marya Freund o Maria Freundowa (1876-1966) figura entre les primeres intèrprets dels Gurre-Lieder d'Arnold Schönberg. Va actuar al Palau convidada per l'Associació de Música da Camera els anys 1924, 1925, 1927 i 1928. El 29 d'abril de 1925 actuava al Festival Arnold Schönberg amb la primera audició del Pierrot lunaire, sota la direcció del mateix compositor.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Señor Manuel Clausells:

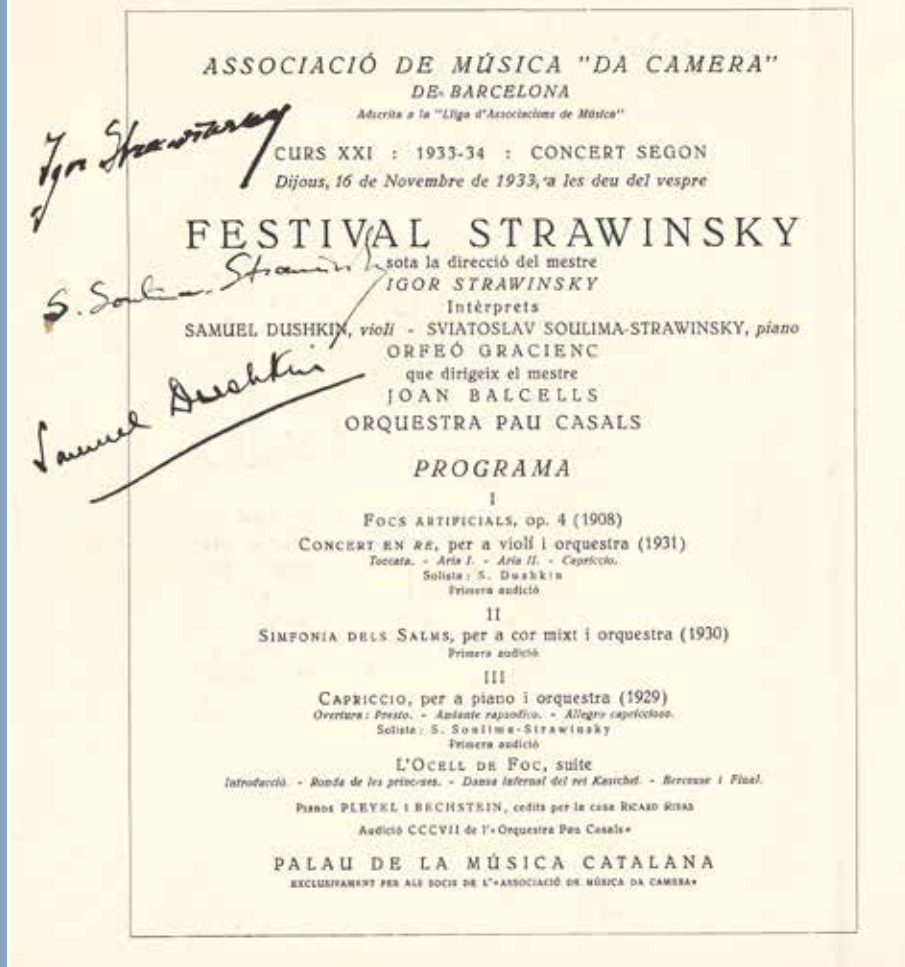
Recibí su carta de la noche del 26 de octubre. Me alegro mucho de haber conocido a V. y de haber conocido su programa. Me gusta mucho el programa que me ha enviado y me gusta mucho el programa que me ha enviado. Me gusta mucho el programa que me ha enviado y me gusta mucho el programa que me ha enviado.

Señor Manuel Clausells:

Recibí su carta de la noche del 26 de octubre. Me alegro mucho de haber conocido a V. y de haber conocido su programa. Me gusta mucho el programa que me ha enviado y me gusta mucho el programa que me ha enviado.

Carta del compositor i director Gustavo Pittaluga, que fou convidat a dirigir el concert inaugural de la temporada 1933-34 al capdavant de l'Orquestra Pau Casals, i hi va estrenar el seu Concert militar.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

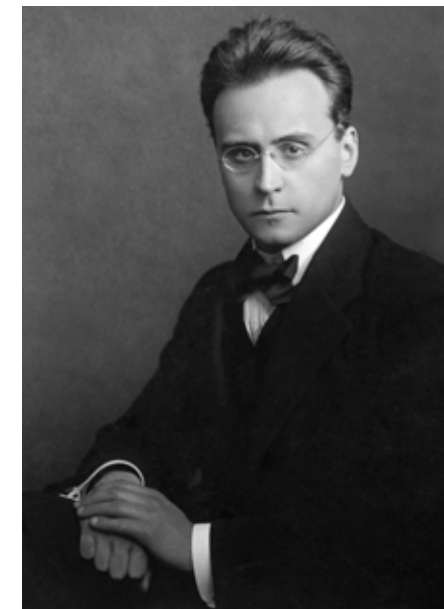
Programa del Festival Stravinsky amb signatures dels intèrprets. 16 de novembre de 1933.
Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Carta de Turina adreçada a Clausells on es parla de la sessió que l'Associació li dedicarà el 29 octubre de 1928. 18 de setembre de 1927.
Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Jane Evrard (1893-1984). La directora d'orquestra francesa va esdevenir, l'any 1930, la primera dona a dirigir una orquestra professional a França. Va actuar al Palau convidada per l'AMC el 8 i 11 de febrer de 1933.
Autor: G. L. Manuel.
Wikimedia Commons. Bibliothèque National de France

Anton Webern (1883-1945). Amb la presència del mateix compositor, l'AMC va donar a conèixer en dues audicions memorables dues de obres seves: Passacaglia i Peces per a orquestra el 1932, al capdavant de l'Orquestra Pau Casals.
Autor desconegut.
Wikimedia Commons

Alguns dels noms presents en la programació de l'AMC entre els anys 1926 i 1936

Directors

George Georgesco
Heinrich Laber
Jane Evrard
Albert Wolff
Hermann Scherchen
Enrique Fernández Arbós
Gustavo Pittaluga
Otto Klemperer

Grups de cambra

Trio de Barcelona
London String Quartet
Quartet Flonzaley
Quatuor Belge à Clavier
Quartet Rosé
Quartet Léner

Pianistes

Harold Bauer
Otto Schulhof
Leopold Godowsky
Blai Net
Alexandra Vilalta
Ricard Vives i Ballvé
Aline van Barentzen
Paquita Madriguera
Anna Maria Biondi

Violoncel·listes

Gaspar Cassadó
Raya Garbusova
Gregor Piatigorsky
Maurice Maréchal
Pierre Fournier

Violinistes

Mischa Elman
Jacques Thibaud
Francesc Costa
Samuel Dushkin
Fritz Kreisler
Minna Krokowsky
Jasha Heifetz

Cantants

Marian Anderson
Vera Janacópulos
Elisabeth Schumann
Elena Gerhardt
Maria Kurenko
Conxita Badia,
Mercè Plantada

Les Audicions Íntimes

Durant la temporada 1930-31 l'Associació de Música da Camera va crear les anomenades Audicions Íntimes, destinades a un públic que volgués assaborir la música amb les màximes condicions de confort material i espiritual, segons el que es llegeix textualment al «Noticiari» de l'Associació. Aquesta secció dins la mateixa Associació, va anar concretant el seu objectiu de crear un ambient selecte i d'atenció aprofundida, juntament amb una compenetració molt viva amb obres i intèrprets, i també entre els intèrprets i el públic. Les sessions van començar el 29 de novembre de 1930 a la Sala Mozart amb el Trio de Barcelona.

Cal destacar, al segon concert de les Audicions Íntimes, la presència del compositor Béla Bartók, com a intèrpret de piano, tocant les seves *Cançons populars hongareses* i la *Suite núm. 14*, una actuació que va ser molt aplaudida. Durant la segona temporada 1931-1932, cal destacar la sessió de Darius Milhaud i la presència de la soprano brasilera d'origen grec Vera Janacópulos, el pianista Eduard Steuermann i també el Quartet Ibèric.

Des dels inicis, l'entitat també va programar una sèrie de concerts complementaris els diumenges

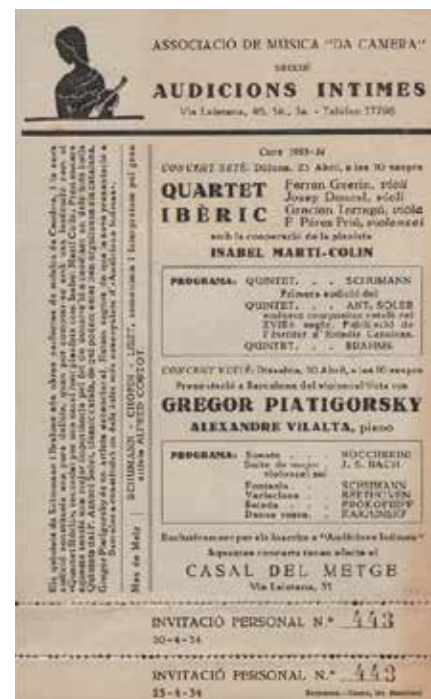

Retrat de Béla Bartók amb dedicatòria. Actua durant la primera temporada del cicle Audicions Íntimes. 7 de febrer de 1931. Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Quartet Galimir de Viena. Integrat per quatre germans, actuaren l'1 i el 4 de desembre de 1934 al Casal del Metge. Van interpretar, entre altre repertori, la primera audició de la *Suite lírica* d'Alban Berg. Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

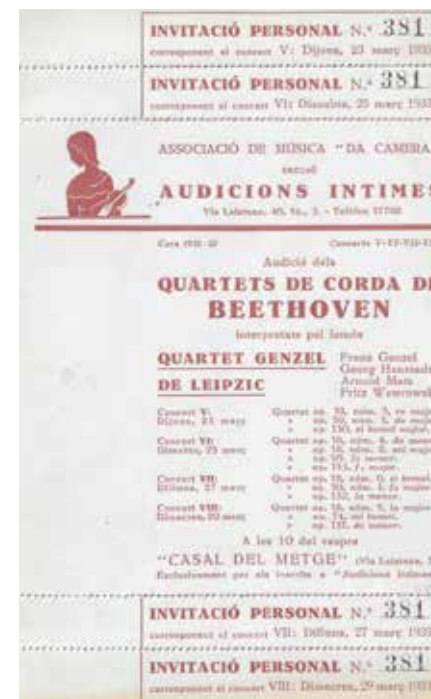
al matí per donar a conèixer els nous intèrprets catalans. El primer concert fou a càrrec del pianista Armand Salas, que va representar una selecció d'obres de compositors contemporanis. I també s'hi presentaria el violoncel·lista Lluís Millet, nebot del mestre. Més tard, també hi intervindrien com a intèrprets la violinista Rosa Mas i la pianista Isabelle Martí-Colin. Durant la tercera temporada passarà a un nou escenari al Casal del Metge en què van destacar els cinc concerts del Quartet

Invitació al concert del Quartet Ibèric, juntament amb la pianista Isabel Martí-Colin. Interpretaren en primera audició un *Quintet* de Schumann i es donà a conèixer un *Quintet* del pare Antoni Soler. La invitació inclou la presentació a Barcelona del reconegut violoncel·lista rus Gregor Piatigorsky. Abril del 1934. Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Genzel de Leipzig, que van interpretar la integral dels *Quartets* de Beethoven, o la presentació de la violinista Mina Krokowsky. A la temporada 1933-34 van brillar els tres recitals del pianista Alfred Cortot, dedicats a l'obra de Chopin, Schumann i Liszt, titulats *Tres panorames musicals romàntics*, i la famosa cantratiu polonesa Maria Modrakowska.

De les temporades següents cal esmentar l'estrena de l'òpera de

Invitació als concerts del Quartet Genzel de Leipzig, que interpretaren la integral dels Quartets de corda de Beethoven. 23,25,27 i 29 de Març de 1933. Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA,"
SECCIÓ
AUDICIONS ÍNTIMES

Curs V: 1934-1935 : CONCERT SETÈ-Complementari.

Estrena de l'òpera de cambra, en tres actes,

DAFNIS I CLOE

per a quartet de corda, flauta i veus, música i llibre
del mestre

ANTONI MARQUÈS

segons l'obra de Longus, traducció catalana de R. Miquel
i Planas.

REPARTIMENT :

CLOE, *sopran* . . . . . Pilar Rufi.
AMOR, *sopran lleugera*. Rossi Power.
CLEARISTA, *contralt* . . . Concepció Callao.
DAFNIS, *tenor* . . . . . Josep Draper.
DORKON, *baríton* . . . .
DÉU PAN, *baríton* . . . } Ricard Fuster.
LAMON, *baríton* . . . . }
FILETES, *baix* . . . . . } D. Sánchez-Parras.
DIONISOFANIS, *baix* . . . }

Nimfa I - Nimfa II - Nimfa III:
Rossi Power - Pilar Rufi - Concepció Callao

PETIT CONJUNT CORAL

QUARTET IBÈRIC

Ferran Guérin, *violí*. Gracian Tarragó, *viola*.
Josep Doncel, *violí*. F. Pérez Prió, *violoncel*.

Narcís Carbonell, *flauta*

Direcció: Mestre ANTONI MARQUÈS

Aquesta sessió és organitzada d'acord amb la Agrupació
Artística del Casal del Metge.

Diumenge, 27 de gener 1935, a les deu del vespre

CASAL DEL METGE

Estrena de l'òpera *Dafnis i Cloe* d'Antoni Marquès. 27 de gener de 1935.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

cambra d'Antoni Marquès *Dafnis i Cloe* i la celebració vint-i-cinquè aniversari de la mort de Francesc Tàrraga, així com la programació dels grups de cambra The New English Singers de Londres, el Galimir Quartet de Viena i el pianista belga Arthur Greff, un dels millors intèrprets de Grieg i gran amic seu, o la presentació de la clavicembalista Alice Ehlers conjuntament amb Eduard Toldrà al violí.

Les Audicions Íntimes finalitzaren la seva activitat durant la temporada 1935-36, en què s'oferi el recital de cant i piano de Federico Garcia Lorca amb una sessió dedicada al cante jondo, així com l'actuació de la Intimate Opera de Londres i dues sessions del Gertler Quartet de Brussel·les i el Trio Bocquet.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA,"
SECCIÓ
AUDICIONS ÍNTIMES
Curs V: 1934-1935 CONCERT TRETZÈ
HISTÒRIA DEL SOLDAT
text francès de C.-F. Ramuz, música de
IGOR STRAVINSKY
Direcció escènica i musical:
Mestre IONEL S. PATIN
Comentaris per
ROBERT GERHARD
REPARTIMENT
El Soldat . . . . . Jenny Jans
El Diamant (escena parlada) . . . . . Francesc Dretell
El Cincens (escena ballada) . . . . . Dr. Jaume Villeda
La Filla del rei . . . . . Beryl Stoll Gardner
El Lector . . . . . Ignasi Agustí
Conjunt instrumental: Edmond Bonnet, violí; Salvador Es-
collet, violoncel; Carles Pineda, clarinet; Antoni Goyens,
saxo; Elna Rovira, concert de piano; Josep Nadal, trom-
bó; Enric Esteve, bateria.
Dilluns, 17 juny 1935, a les deu del vespre.
TEATRE STUDIUM
Aquesta sessió ha estat organitzada d'acord amb el setmanari
MIRADOR

Primera audició d'*Història d'un soldat* d'Igor Stravinsky amb comentaris de Robert Gerhard. 17 de juny de 1935.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

PROGRAMA
I
COMO CANTA UNA CIUDAD
DE NOVIEMBRE A NOVIEMBRE
Traducción, comentario i música de Granada,
por Federico García Lorca
FEDERICO GARCÍA LORCA
La part musical será cantada por José
F. García Lorca
Canciones que interpretará:
Las cuatro voces. CASO de tómbolas.
Plegarias. Las tres voces. *Almohar de Diego de Albi.*
Páñola de la vida y el suicidio. Canción de ciego.
Canciones populares de Granada, armonizadas por
F. García Lorca.
II
Con a deferència a AGRUPACIÓ ARTÍSTICA, tenim entès que de
"Bolas de Sangre" completará aquesta sessió oferint les
potestats de la seva última obra poètica, inclou cançons,
DIWAN DEL TAMARIT
Forces de Granada
Piano STEINWAY, cedit per la casa LEAZO.
El recital de Garcia Lorca, que completa aquest programa
és del poeta José Serrano.

Programa de l'actuació de Garcia Lorca, amb la interpretació d'evocacions, comentaris i cançons de Granada. 19 de novembre de 1935.

Centre de Documentació de l'Orfeó Català

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA,"
SECCIÓ
AUDICIONS ÍNTIMES
Via Laietana, 45. 5a., 3a. - Telèfon 17740
Curs 1933-34 Concerts II i III
Dimecres, 24 Novembre
Dilluns, 27 de Novembre
a les deu del vespre
Presentació a Barcelona de la
famosa cantatriu polonesa
MARIA
MODRAKOWSKA
amb la col·laboració
del pianista
Georges SULIKOWSKI
Programes detallats,
a la plana posterior
Exclusivament per als lectors a
"Audicions Íntimes"
CASAL DEL METGE
Via Laietana, 31
II INVITACIÓ PERSONAL N.º 312
I INVITACIÓ PERSONAL N.º 312

Invitació per a la presentació de la cantatriu polonesa Maria Modrakowska amb el pianista Sulikowski. 24 i 27 de novembre de 1933.

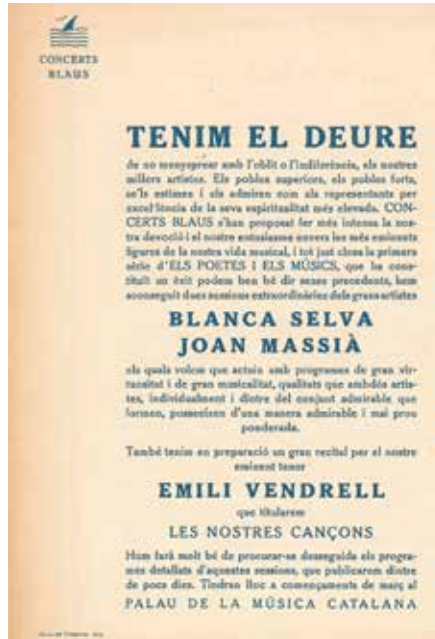
Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

La Lliga d'Associacions de Música i els Concerts Blaus

L'Associació de Música da Camera fou des del primer moment impulsora de la creació de diverses associacions de música. Aquesta va ser una iniciativa que va venir de Sabadell l'any 1919 proposada per Francesc Trbal.

La iniciativa va ser recollida de seguida per l'Associació i va anar escampant-se per diverses ciutats de Catalunya. L'objectiu era facilitar, mitjançant una organització mancomunada, les audicions, els concerts i la difusió de la bona música per tot Catalunya. La Lliga d'Associacions no es legalitzà fins al 1928, any en què el nombre d'associacions que havien anat sorgint arreu de Catalunya i que s'hi havia adherit fou prou important. Entre aquestes, cal esmentar els Amics de la Música de Barcelona, Igualada, Olot, Mataró, Figueres, Girona, Palafrugell, la Bisbal, Palamós, Reus, Sabadell, Sant Feliu de Guíxols, Tàrraga, Valls, Vic, Vilafranca del Penedès, Íntima de Concerts de Barcelona, etc. Es va extingir en esclatar la Guerra Civil el 1936.

La Lliga d'Associacions de Música de Catalunya es convertí clarament en un dels instruments civilitzadors del país. A semblança d'aquesta, hem vist la creació de biblioteques, arxius

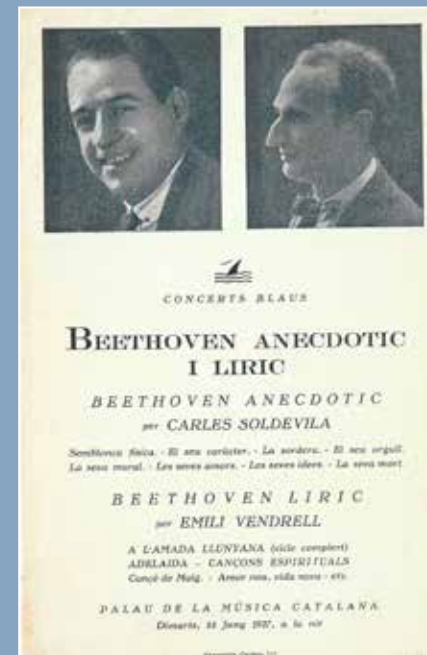
Cartell programat per Concerts Blaus. Amb Blanca Selva i Joan Massià. Dibuix de Ricard Opisso.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

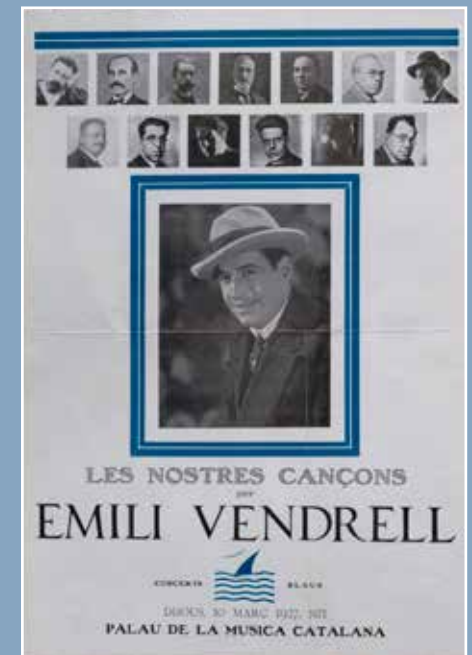
Circular adreçada al president de la Lliga d'Associacions on s'informa de la creació de l'Associació de Música de Vilafranca.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Cicle Beethoven Líric i Anecdòtic, amb la participació de Carles Soldevila en els comentaris, i Emili Vendrell i Pere Vallribera, el 14 i 21 de juny de 1927. Carles Soldevila, poeta, dramaturg i periodista, va ser soci de l'Associació i va endegar una important tasca com a promotor cultural, amb l'objectiu d'educar en els valors del Noucentisme el públic barceloní de l'època. Amb el seu projecte va contribuir a donar al país una identitat catalana moderna. Va escriure alguns textos per a l'Associació.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Concerts Blaus va programar dues sessions titulades Les nostres cançons, amb Emili Vendrell interpretant repertori de diversos compositors catalans.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Reunidos Don Francisco Martí y Don Manuel Clausells, se constituyen en empresa, para dar en Olympia, el día veinte del corriente, por la mañana, un festival popular con obras del maestro Enrique Morera :

A este objeto y en las condiciones de precio que se detallan, acuerdan solicitar la cooperación de los siguientes elementos, bajo el presupuesto aproximado de las cantidades que se dirán: "Orfeo Grajano", pesetas 500; "Orfeo de Sans", pesetas 500; "Orfeo Montserrat", pesetas 300; còbta "Barcelona", pesetas 250; còbta "La Principal de Perelada", pesetas 540; Concepción Bafia, pesetas 500; José Caminal, pesetas 100; Salvador Alarma, pesetas 1500.- A Olympia, gastos de casa y alquiler, pesetas 540. Asimismo se destinarán a "réclame" de prensa, alrededor de mil pesetas y a "réclame" de impreesa de calle y programas, unas 500 pesetas.-

Los precios de las localidades y entradas para dicho Festival, queda convenido que serán los siguientes: Palco sin entradas, Ptas. 25; Butacas primera clase con entrada, Ptas. 4; Butaca de segunda clase con entrada, Ptas. 3; Asiento fijo primera fila, Ptas. 2,50; Asiento fijo segunda a sexta filas, Ptas. 2. Entrada general, pta. 1.

Del total recaudado, deducidos los gastos expresados y los que se produjeran para la realización de esta empresa, recibirá cada uno de los dos contratantes, la mitad, en caso de existir sobrante. En caso de que la empresa produjera pérdidas, estas serán soportadas en un sesenta por ciento por Don Francisco Martí y en un cuarenta por ciento por Don Manuel Clausells.-

La distribución del trabajo de organización, se distribuirá en la forma siguiente: Don Francisco Martí cuidará de la contrata de los artistas y local, preparación de ensayos, etc., o sea todo lo que responda a la organización. Don Manuel Clausells, cuidará de la confección, redacción e impresión de programas y todo lo que afecte a "réclame".

Y para que conste, lo firman por duplicado, a un solo efecto, en Barcelona, a primero de Febrero de mil novecientos veintiséis

Chausell

Festival Morera al Teatre Olímpia, organitzat per Francesc Martí i Manuel Clausells. Estrena de la visió plàstica *L'Empordà* d'Enric Morera.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Un dels programes organitzats per la Lliga d'Associacions de Música de Catalunya a Sabadell.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

i museus que han distribuït la cultura, amb aquestes associacions es farà el mateix, per tal de donar a conèixer tot tipus de repertori musical.

Aquestes associacions es van anar consolidant amb el suport dels seus socis i cadascuna disposà de la seva pròpia sala de concerts, com per exemple l'Associació de Música de Valls, sorgida l'any 1926. Des del primer moment va comptar amb uns 250 socis. Així doncs, l'Associació de Música da Camera no només va fomentar la creació d'aquestes institucions, sinó que també va cooperar en l'orientació general de la Lliga subvencionant-la i fins tot tenint cura de l'organització de concerts els primers anys d'existència de les associacions, fet que suposava, d'altra banda, el dret de reciprocitat en

l'assistència a concerts entre els socis d'aquestes associacions.

Entre els intèrprets de les programacions de la Lliga trobem Maria Barrientos, que fou una de les intèrprets que més col·laborà en els concerts. Però també hi trobem noms com ara Blai Net, Robert Gerhard, Pau Casals, Eduard Toldrà, Francesc Costa, Mercè Plantada, Emil Sauer, Andrea Fornells, Sainz de la Maza, etc., al costat de grups internacionals: Quartet Wedling de Stuttgart, Quartet Budapest o London String Quartet, entre d'altres.

A més, Clausells va iniciar amb el seu amic Francesc Martí i Marfà una etapa d'estreta col·laboració, essent Martí administrador del Palau. Així aparegueren els Concerts Blaus, que se celebraven les tardes de diumenge al Palau de la Música Catalana. La temporada 1926-27 organitzaren una sèrie titulada *Els Poetes i els Músics*, amb sessions dedicades a Tomàs Garcés, Sagarra, Mestres, Carner i Maragall, amb textos musicats per Toldrà, Morera, Mompou, Blancafort, Gerhard, Pujol, Samper, Lamote i Amadeu Vives, i la col·laboració de grans figures del moment, com Conxita Badia, Gibert, Mercè Plantada, Eduard Toldrà, o Emili Vendrell...

El seu ideari deia: "*Concerts Blaus volen ajudar a fer més intensa la vida musical a Catalunya, Barcelona i tot, i es proposen organitzar concerts petits, grans i mitjans a tot arreu*". Més endavant això va motivar la creació del cicle *Les Nostres Cançons*, iniciat pel tenor Emili Vendrell.

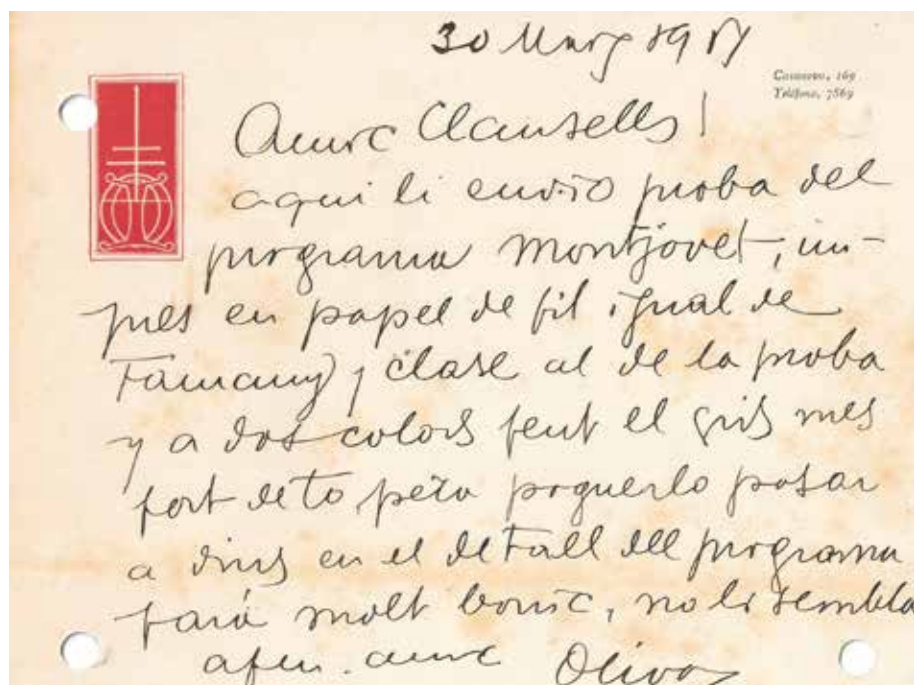
L'edició dels programes

Música da Camera no només va assolir l'excel·lència en la seva programació, sinó també en la manera de presentar-la, amb un disseny tipogràfic i unes il·lustracions que mostraven el programa de manera destacada i clarament diferenciada de les altres entitats. Segons paraules de la pròpia Junta, "hem estat conseqüents amb el criteri que l'ambient que ha de

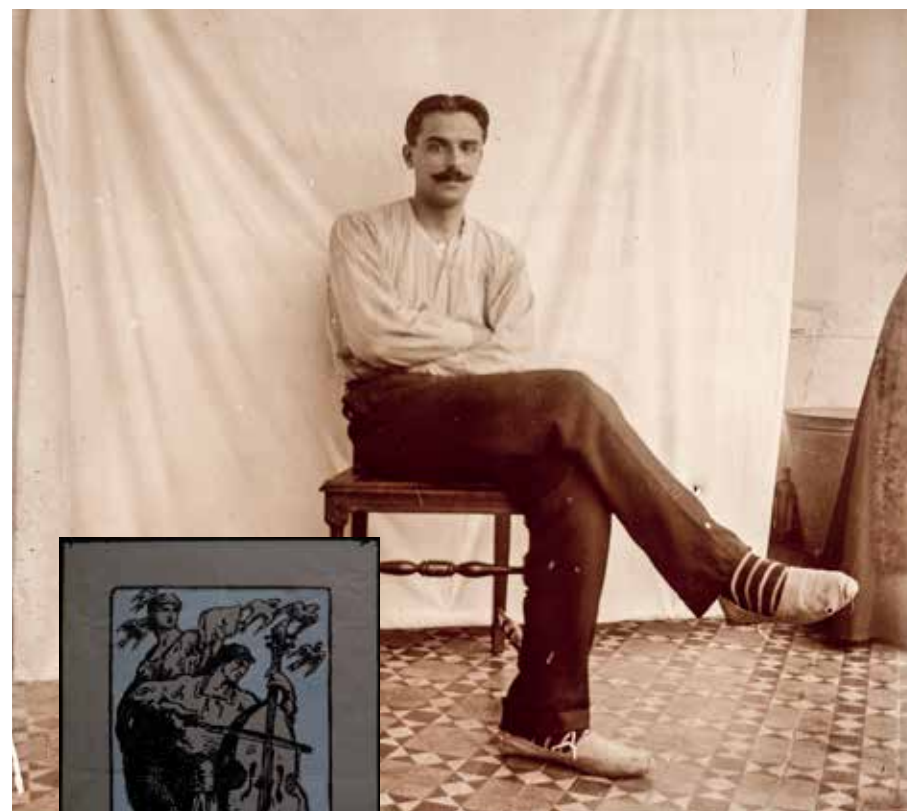
produir-se a l'entorn d'una manifestació artística de la importància dels nostres concerts, ha de començar ja ens els programes que hom rep a la porta" («Noticiari», 9/1/1931).

Els impressors també van desenvolupar-hi un paper important. En el cas de l'Associació, destaquem la Impremta Oliva de Vilanova i la

Targeta grossa d'Oliva de Vilanova on comenta com ha sortit el programa de prova de la soprano Jeanne Montjovet. 30 de març de 1917.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Retrat de Francesc Galí (1880-1965). Va ser un dels artistes més importants de Catalunya a la primera meitat del segle xx. Mestre de tota una generació d'artistes a través de la seva Escola d'Art, va ser soci de l'Associació de Música da Camera i va crear un logotip per a l'entitat.

Autor: Baltasar Solà Guardiola. Col·lecció Arxiu Imbert Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Emblema original de l'Associació de Música da Camera

Autor: Francesc A. Galí 1914
Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Geltrú, amb l'ús de la tècnica de l'heliogravat, que es va aplicar als programes a partir del 1931.

Entre els artistes presents als programes apareixen: Francesc Galí, Rafael Solanic, Josep Aragay, Apa, Joan Junceda, Canyelles, Xavier Nogués, Joan Rebull, Josep de Togores, Pere Pruna, Pau Gargallo, Oleguer Junyent, Ricard Canals, Isidre Nonell, Ferran Callicó, Francesc Domingo, Lluís Muntané o Antoni Vila Arrufat, entre d'altres, i també, les últimes temporades, obres de Ramon Casas, Llimona o Rusiñol pròpies de la Col·lecció d'Art de Catalunya.

Dr. En J. Clausells

Caríssim amic: No més quatre paraules
per a dir vos, que sempre he rebut les in-
- vitacions vostres; atenció que us agrairé
de tot cor. Si no em vingut, ha sigut per
que alguns dies he estat a Sabadell, i per
l'últim que com hualt be endurínaven, no
era dia d'anar a Sabadell, i que m'
hauria plaent venir, vaig rebre les in-
- vitacions al cap de dos dies mes tant!
Les reproduccions dels dibuixos em van
agradar molt, m'estic meravellat, així
com ho quedà l'amic Josep M. Junoy,
que ho queda tant, que se les va quedar,
i va prometre parlar-ne desde aquella
revista radiada que fan cada mes a Radio
Barcelona. Em va passar per alt, el dia
que es devia radiar, i vet aquí que no
se si em va dir res, ja que el seu intent
era elogiar, no els meus dibuixos, sino
a l'invocació de M. per el seu gest.
També, us escric, a propòsit dels dibuixos.

perque si un dia en son i si ja m'heu
fet el fet, els m'indria a buscar, doncs he
estat invitats a les Galeries Syria, per a fer
una exposicio de dibuixos, i pot ser entre els
que us vaig donar & si hi ha algun que
podria servir-me. Perdonen, aquesta breua
suposo, que no interpretaren en cap mes
sentit, doncs ni no fo aixos d'exposar ni
ni hauria dit per res, doncs estic mes que
content de que us haquin recordat de
mi.

Res mes per ara, ni no fo el deute
- far vos un bon any 32.

Afectuosament

Antoni Vila Arrufat

Barcelona 21- 1- 32.

Carta d'Antoni Vila Arrufat, un dels artistes que il·lustraren els programes de concert. Hi expressa que li complauen els dibuixos reproduïts als programes. 21 de gener de 1932. Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

Il·lustracions per als programes de l'AMC. De dalt a baix i d'esquerra a dreta dibuixos de: Pau Gargallo, Lluís Muntané, Francesc d'A. Galí i Antoni Vila Arrufat.

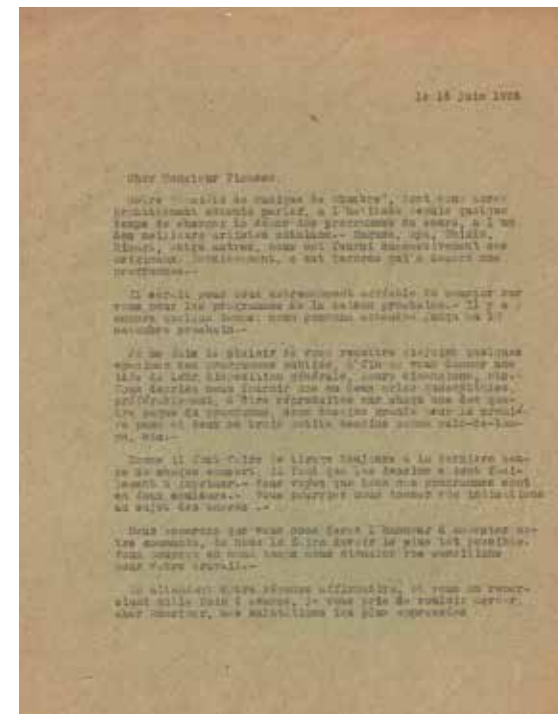
Cal destacar que així com Clausells va tenir múltiples contactes amb el món de la música, també en va tenir amb el món de l'art, i que encarregà als artistes de l'època les il·lustracions per acompanyar els programes. A més, també va tenir contactes amb Josep Maria Sert o Pablo Picasso, els quals finalment no hi van col·laborar. D'altra banda, Francesc Galí, que va fer un dels logotips de l'Associació, va ser soci de l'Associació de Música da Camera, i potser va tenir un paper molt influent a l'hora d'establir de pont de contacte amb algun dels artistes que col·laboraren en els

programes, com és el cas de Francesc Domingo, que havia estat alumne a l'escola que ell dirigia.

Hem de dir també que col·leccionistes com Lluís Plandiura, Oleguer Junyent, Antoni Puig-Gairalt, Jaume Llongueras i Antoni Valenciano van posar-hi a disposició nombrosos originals d'artistes: Ricard Canals, Nonell, Manuel Humbert, Gargallo o Galí, dels quals hi hagué una tria que va servir per reproduir als programes de concert, així com també l'ús d'originals inèdits, entre els quals alguns dibuixos d'Antoni Vila Arrufat.

Retrat de Xavier Nogués (1873-1941). Pintor, dibuixant, gravador i ceramista, va col·laborar en la il·lustració de programes de l'Associació de Música da Camera durant la temporada 1931-32.
Arxiu Xavier Nogués. MNAC

Carta dirigida a Pablo Picasso per tal que accepti il·lustrar programes de concert.
16 de juny de 1926.

Fons Clausells. Museu Abelló. Mollet del Vallès

CENTRE DE
DOCUMENTACIÓ
ORFEÓ CATALÀ